

Handläggare: Sture Svedjedal/Helén Kollin
Telefon: 508 25 072/508 25 012

Till
Socialtjänstnämnden

Minskade utsläpp av växthusgaser i Stockholms stad år 2015

Yttrande över remiss från kommunstyrelsen

(1 bilaga)

Förslag till beslut

1. Socialtjänstnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Tjänsteutlåtandet överlämnas till kommunstyrelsen.

Dag Helin

Eddie Friberg

Sammanfattning

Förvaltningen föreslår att nämnden tillstyrker Miljöförvaltningens rapport om minskade utsläpp av växthusgaser i Stockholms stad år 2015. Rapporten lyfter fram de mest kostnadseffektiva förslagen för att nå målnivån 3,0 ton koldioxidekvivalenter (CO₂e)¹ per invånare år 2015.

Miljöförvaltningen har i samverkan med stadens förvaltningar och bolag tagit fram förslag på åtgärder och investeringar för att åstadkomma effektiviseringar i de egna verksamheterna. Dessutom ska Miljöförvaltningen tillsammans med bostadsbolagen undersöka formerna för hur incitament kan skapas för den enskilde hyresgästen att minska sin energiförbrukning.

¹CO₂e= koldioxidekvivalenter. Ett sätt att ange hur stor påverkan en gas har på växthuseffekten jämfört med koldioxid, för att få jämförbarhet mellan gaserna.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat rapporten ”Minskade utsläpp av växthusgaser i Stockholms stad år 2015”. Remissen har skickats till 11 stadsdelsnämnder, 9 facknämnder och 11 bolag och ska besvaras senast 19 mars 2008.

Detta ärende har utarbetats inom kansliavdelningen.

Remissen i sammanfattning

Miljöförvaltningen har fått i uppdrag av kommunstyrelsen att undersöka vad som krävs samt ge förslag på kostnadseffektiva åtgärder för att nå utsläppsminskningar av växthusgaser till målnivåerna 3,5 respektive 3,0 ton koldioxidekvivalenter (CO₂e) per stockholmare år 2015. År 2005 låg utsläppen på cirka 4,0 ton CO₂e per person. I samverkan med stadens alla förvaltningar och bolag ska Miljöförvaltningen även ge förslag på åtgärder och investeringar för att åstadkomma energieffektiviseringar i stadens egna verksamheter. Dessutom ska Miljöförvaltningen tillsammans med bostadsbolagen undersöka formerna för hur incitament kan skapas för den enskilde hyresgästen att minska sin energiförbrukning.

I staden pågår också många andra program parallellt som har och kan få stor betydelse för utsläppen av växthusgaser. Förutom Miljöprogrammet som innehåller flera mål som ska leda till minskade utsläpp av växthusgaser 2011, finns flera program som direkt leder till minskade utsläpp om de genomförs. Exempel är Åtgärdsprogrammen mot kväveoxid och partiklar, Cykelplaner, Renhållningsordning och Avfallsplan samt Trafiksäkerhetsprogram. Andra viktiga styrdokument för en framtida minskning av växthusgaser är Översiktsplanen, Vision 2030 – Ett Stockholm i världsklass samt Stockholms energiplan. Projekt som direkt har som syfte att minska utsläppen av växthusgaser är Miljöbilar i Stockholm, Energicentrum, Energirådgivningen, Stockholm Mobilitet samt Klimatakuten. Projekten finansieras bl a genom Miljömiljarden och det statliga stödet till klimatinvesteringsprogram, Klimp. Program som kan påverka utsläppen av växthusgaser både negativt och positivt beroende på hur de utformas är Bostadsförsörjningsprogram, Näringslivsprogram, Upphandlingspolicy, Belysningsprogram, Investeringsprogram i ytterstaden, parkprogram samt mål och riktlinjer för kris och säkerhetsfrågor.

Med pågående utveckling i Stockholm antar Miljöförvaltningen på goda grunder att utsläppen kommer att vara runt 3,1 CO₂e per invånare år 2015. Det visar rapporten ”Minskade utsläpp av växthusgaser i Stockholms stad år 2015” För att minska utsläppen till 3,0 ton CO₂e per invånare, krävs en reduktion på ytterligare 200 tusen ton CO₂e.

Det har framkommit att det finns en stor potential att energieffektivisera och minska utsläppen av växthusgaser i Stockholm. Rapporten lyfter fram de mest kostnadseffektiva och mest realistiska förslagen för att nå målnivå 3,0 ton CO₂e per invånare år 2015.

I de förslag på åtgärder och investeringar som stadens förvaltningar och bolag tagit fram framgår att rådigheten att energieffektivisera har i första hand stadens bolag och förvaltningar som äger fastigheter. De har dock inte alltid incitament för att genomföra de investeringar som krävs. Den största potentialen ligger i tekniska lösningar i byggnadsbeståndet. Ambitionen bedöms även vara hög vad gäller energieffektivisering av transporter. Där utgör dock den personliga ekonomiska och komfortabla fördelarna med egen bil i tjänsten vissa hinder. Förutsättningarna för en förändring är även att stadens tjänstemän och beslutsfattare är beredda att tänka nytt och avstår från resor för t ex videokonferenser. Det krävs även att det blir lättare att göra bra miljöval vid resor både inom staden och vid långväga resor.

För att minska utsläppen utöver nivån i referensscenariot, krävs åtgärder inom alla sektorer. Främst behöver dock arbetet med att minska utsläppen från transportsektorn intensifieras tillsammans med arbetet att minska elanvändningen.

Förmågan att engagera nya grupper både internt och externt i staden kommer att ha betydelse för vilken målnivå som kan nås till år 2015. För att öka engagemanget och för att skapa förutsättningar för ett samordnat kommunikationsarbete kring klimatfrågan och genomförande av stadens åtgärder, behöver kunskapen om handlingsprogrammet generellt öka inom stadens förvaltningar och bland andra aktörer. Kunskap om stadens mål för utsläpp av växthusgaser är också en viktig förutsättning för att stadens verksamheter och aktörer inom regionen ska kunna fatta beslut som stärker målpuffyllelsen.

Stöd till genomförandet

Stockholms stad har sedan 1996 arbetat aktivt och målstyrt för att minska utsläppen av växthusgaser. Programarbetet samordnas av Miljö- och hälsoskyddsnämnden på uppdrag av kommunfullmäktige. Programarbetet är uppdelat på fyra arbetsområden:

- Strategiarbete, uppföljning och utveckling
- Åtgärder för att minska utsläppen
- Finansiering för genomförande av åtgärder
- Kommunicera handlingsprogrammet och klimatfrågan

Att på det sättet ha ett strategiskt arbete är själva grunden för att nå det långsiktiga målet, och dess etappmål.

Det arbetet är beskrivet i den uppföljningsrapport av Stockholms handlingsprogram mot växthusgaser 2000-2005 som togs fram våren 2007.

Från 2007 ingår detta som en del av arbetet inom Stockholms miljöprogram 2008-2011.

För att kunna genomföra de föreslagna åtgärderna i uppdraget har Miljöförvaltningen i rapporten lämnat ett antal möjliga förslag till finansiering.

Några exempel på finansieringsmöjligheter:

- De föreslagna energieffektiviseringsåtgärderna i fastighet skulle kunna finansieras genom att Energi Performance Contracting (EPC) eller energitjänster används på större delen av stadens bestånd av fastigheter och lokaler. Det innebär att stadens förvaltningar och bolag tecknar avtal med en leverantör som tar helhetsansvar för energikartläggning och besparingsanalys, eventuellt finansiering av investeringar, genomförande och uppföljning av projekten. Leverantören ersätts under den tid som är överenskommen i relation till fastighetens kostnadsreduktion för energikostnader. EPC kan genomföras med samma goda resultat utan att finansieringen ingår i tjänsten. Staden kan finansiera ur egen kassa, vilket blir billigare än att låta finansieringen ingå i tjänsten.
- En annan möjlig väg är att finansiera effektiviseringsåtgärderna är att staden inrättar en investeringsfond för effektiviseringsåtgärder, där verksamhetsutövare som annars inte har incitament att genomföra sådana åtgärder kan söka medel.
- För att öka incitamenten för åtgärder i fastigheter och lokaler som inte ägs av staden kan en väg vara att staden initierar ett konsortium, bestående av både offentliga och privata aktörer, med syfte att utveckla hållbara och konkurrenskraftiga lösningar för energieffektiv fastighetsförvaltning. Konsortiet skulle t ex kunna ha till uppgift att inrätta en fond för energibesparingsåtgärder.
- Ytterligare ett alternativ är att staden söker externa medel för åtgärderna. Som exempel kan nämnas att staden vid tre tillfällen beviljats medel för Klimatinvesteringsprogrammen, för åtgärder som reducerar utsläppen av växthusgaser, och sammanlagt beviljats 85 miljoner kronor. Det finns även ett flertal möjligheter till EU-medel.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen delar miljöförvaltningens åsikt att bäst förutsättningar att energieffektivisera inom stadens verksamheter har de bolag och förvaltningar som äger fastigheter. Ovan nämnda förslag att öka incitamenten för åtgärder i fastigheter och lokaler som inte ägs av staden kan vara att initiera ett konsortium som får till uppgift att inrätta en fond för energibesparingsåtgärder. Kunskapen om handlingsprogrammet generellt i förvaltningen behöver också öka för att stadens åtgärder ska kunna genomföras.

Socialtjänstförvaltningens förslag på energibesparande åtgärder

Förvaltningen hyr ett stort antal fastigheter och har därmed begränsad rådighet att energieffektivisera. Nedanstående förslag på effektiviseringsåtgärder har lämnats till Miljöförvaltningen och finns redovisade i rapporten. Åtgärdsförslagen nedan är de som förvaltningen bedömt vara de mest kostnadseffektiva förslagen och som borde vara möjliga att genomföra fram till år 2015.

- Införande av närvarostyrd belysning, investeringskostnad 100 000 kr beräknas ge en besparing om 10 MWh/år,
- Utbilda personal i effektiv energihantering för att sänka energiförbrukningen i verksamheterna.
- Utredda möjligheterna att införa fler distansarbetsplatser.

- Effektivisera transporter av personer och varor.
- Utreda möjligheterna att införa bilpool i några av förvaltningens verksamheter som är samlokaliserade eller har lokaler i närheten.